

- безвідповідальність;
- несприятливий психологічний клімат в колективі [3, с. 71-72].

Висновки з даного дослідження. Отже, якість діяльності суднових офіцерів значною мірою залежить від їх професійної надійності, тобто від безвідмовності, безпомилковості й своєчасності його дій, спрямованих на досягнення певної мети в заданих умовах у взаємодії з технікою чи іншими спеціалістами.

Перспективи подальших розвідок. Аспекти висвітлення цієї проблеми є перспективою нашої подальшої роботи.

Список використаних джерел

1. Горбунов В. В. Психофизиологическое обеспечение надёжности операторской деятельности: дис. докт. биол. н.: 14.00.07 / Горбунов В. В. – К., 1994. – 343 с.
2. Зайцева Т. Г. Теорія і практика самоменеджменту психофізичних станів моряка з активізації людського ресурсу та подолання проблеми аварійності на флоті : монографія / Т. Г. Зайцева, В. Ф. Ходаковський; за ред. Т. Г. Зайцевої. – Херсон: ХДМА, - 2012. – 136 с.
3. Корнешук В. В. Професійна надійність діяльності сучасного спеціаліста : навчальний посібник // Серія «Управління навчальними закладами» / Корнешук В. В. ; за заг. ред. О. Я. Чебикіна. – Одеса: Видавець СВД М.П. Черкасов, 2008. – 132 с.
4. Ложкин Г. В. Практическая психология в системах «человек-техника» : учеб. пособие / Ложкин Г. В., Повякель Н. И. – К.: МАУП, 2003. – 296 с.
5. Менеджмент морських ресурсів : навчальний посібник / [О. П. Безлуцька, А. П. Бень, М. О. Колегаєв, Л. Д. Кошелік та ін.]. – Херсон: Херсонська державна морська академія, 2012. – 100 с.
6. Нарсесян Л. С. Инженерная психология и проблема надёжности машиниста / Нарсесян Л. С., Конопкин О. А. – М.: «Транспорт», 1978. – 239 с.
7. Никифоров Г. С. Самоконтроль как механизм надёжности человека-оператора / Никифоров Г. С. – Л.: Изд-во Ленинградского ун-та, 1977. – 112 с.
8. Фокин Ю. Г. Оператор-технические средства: обеспечение надёжности / Фокин Ю. Г. – М.: Воениздат, 1985. – 192 с.
9. Хрестоматія по інженерній психології : учеб. пособие / [Б. А. Душков, Б. Ф. Ломов, Б. А. Смирнов] ; под ред. Б. А. Душкова. – М.: Высш. шк., 1991. – 287 с.

УДК: 37.013.8

С.А. Бикасова

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНИХ ШКІЛЬНИХ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИХ СЛУЖБ В УКРАЇНІ

Анотація. Розглянуто специфіку роботи соціально-педагогічних служб у школах України. Визначено мету, завдання, напрямки та принципи діяльності цих служб. Зроблено висновок щодо ролі соціально-педагогічних служб у формуванні особистості, яка здатна самостійно вирішувати соціально-значущі для неї питання.

Ключові слова: соціальна робота, соціально-педагогічні служби, соціальний педагог, практичний психолог, особистість, виховання.

Bikasova S.A. Particular qualities of modern school social and pedagogical services activity in Ukraine.

Annotation. Specific of work of social and pedagogical services at schools of Ukraine is analyzed. Definite purpose, tasks, directions and principles of its activity are defined. A role of social and pedagogical services in formation of the personality who is capable independently to resolve socially significant issues for her is described.

Key words: social and pedagogical services, social work, social teacher, practical psychologist, personality, education.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сучасна спрямованість української держави на демократизацію суспільства, звернення до прав і свобод громадян суттєво змінили всі галузі життя суспільства і зумовили необхідність зміни діяльності та реформування всіх суспільних структур, зокрема й школи. Головним принципом реформування школи став принцип гуманізації освіти, який передбачає насамперед стратегію пріоритетної уваги до

розвитку особистості всіх суб'єктів навчально-виховного процесу – як учителя, так і учня – на основі сучасної культури і широких знань, високого трудового і соціально-педагогічного професіоналізму.

З першого класу дитина починає формуватися як особистість. Психіка школяра відчуває сильний вплив різноманітних джерел. У цей час відбуваються активні фізіологічні та психологічні зміни. Зміна або розширення соціальних вимог до підростаючої особистості часто провокує різноманітні відхилення в поведінці, емоційні та нервово-психічні порушення. Завдання школи в таких умовах – допомогти дитині зорієнтуватися в потоці інформації, що має на неї вплив, створити в школі психологічно сприятливий клімат, який забезпечуватиме розвиток моральної, психологічно стабільної та фізично здорової особистості, використовуючи різноманітні форми та методи роботи.

Необхідною та обов'язковою умовою реалізації особистісно орієнтованого освітнього простору є наявність в школі служби, яка здатна виконувати соціально-педагогічний і психологічний супровід учня в навчально-виховному процесі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми організації соціально-педагогічної роботи з дітьми, їх здатності вирішувати соціально значущі завдання широко розробляли й розробляють дослідники різних галузей: педагогіки, соціальної педагогіки та корекційної педагогіки (А.Капська, О.Безпалько, Л.Нікітін, М.Шакурова, Л.Міщик, Е.Мастюкова, В.Лозова, О.Колесникова, С.Білецька, Л.Штефан, І.Трубавіна), психології (Д.Ісаєв, А.Лурія, В.Шпалінський, І. Дубровіна, В.Столін та ін.).

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Однак недостатньо вивченими залишаються питання ефективності роботи сучасних шкільних соціально-педагогічних служб, зокрема в умовах сучасної України.

Формулювання цілей статті. Мета статті – розкрити сутність і специфіку роботи сучасних шкільних соціально-педагогічних служб в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Слід зазначити, що 1989 року Державним комітетом з народної освіти СРСР було прийнято рішення про організацію психологічної служби в школах. Однак діяльність шкільних практичних психологів після нетривалої активної роботи почала втрачати свою значущість. З метою активізації цього напрямку роботи Міністерство освіти України в травні 1999 року затвердило «Положення про психологічну службу системи освіти України», а в серпні 2000 року – «Типове положення про центри практичної психології і соціальної роботи».

Як наголошує О.Колесникова, на початку XXI століття поява реально діючих «служб» спеціального функціонально-цільового призначення в загальноосвітніх школах стала подією-символом, що зафіксувала стратегічно важливий перехід до концептуально нових підходів щодо організації та здійснення в них соціальної, соціально-педагогічної та психологічної роботи [1].

Соціально-педагогічні служби в школі призначені для організації активної співпраці як адміністрації, педагогів, учнів та батьків між собою, так і зовнішніх соціальних структур з ними для надання реальної, кваліфікованої, всебічної та сучасної допомоги дітям.

До складу шкільної соціально-педагогічної служби входять соціальний педагог і практичний психолог

Оскільки школа становить собою соціально-педагогічну систему, то соціально-педагогічні функції в ній виконує не лише соціальний педагог і практичний психолог, а й усі члени колективу – заступник директора з виховної роботи, класні керівники (беруть участь за необхідності), вчителі-предметники (беруть участь за необхідності), учитель початкових класів, представники піклувальної ради школи.

Таким чином, фахівці окреслюють коло професійної співпраці соціально-педагогічної служби школи. Це директор школи, його заступники з виховної та навчальної роботи, вчителі-предметники, піклувальна рада школи, логопед, класні керівники, педагог-організатор.

Нормативно правова база СПС школи складається з:

1. Загальної декларації прав людини;
2. Декларації прав дитини;
3. Конвенції про права дитини;

4. Положення про психологічну службу системи освіти України;
5. Закону України «Про освіту»;
6. Статуту школи;
7. Посадової інструкції соціального педагога і практичного психолога.

З огляду на це мета діяльності соціально-педагогічної служби полягає у здійсненні соціально-психологічного вивчення дітей для організації індивідуального підходу до них, у наданні соціально-психологічної допомоги дітям, батькам, учителям, у створенні сприятливих умов для реалізації прав дитини, що базуються на наданні допомоги учневі в подоланні труднощів соціального й освітнього характеру, виходячи з його реальних і потенційних можливостей, у проведенні психопрофілактичної роботи і роботи з первинної соціально-психологічної корекції та реабілітації.

Для реалізації цієї мети вирішуються такі завдання:

1. Надання соціально-педагогічної та психологічної підтримки учням, які мають проблеми в навчанні, труднощі в спілкуванні.
2. Сприяння успішній соціалізації дітей, які потребують особливої уваги (сиріт, дітей під опікою, дітей, які мають складні умови проживання, дітей-напівсиріт, дітей з неповних сімей, дітей-інвалідів, дітей, які проживають в сім'ях групи ризику, дітей з багатодітних сімей, учнів, які стоять на шкільному обліку, дітей, схильних до правопорушень, та тих, що перебувають на обліку в ССД і КМСД)
3. Розвиток інтересу учнів до самоосвіти, самореалізації, самовиховання, розвиток особистих здібностей.
4. Виявлення проблеми та ціннісні орієнтації вихованців.
5. Підвищення правової грамотності учнів, сприяння самостійному вирішенню соціально значущих завдань.
6. Організація просвітницької роботи для батьків з питань організації виховного процесу.
7. Організація допомоги педагогічним працівникам з питань проведення педагогічних експериментів і розробки інноваційних програм.

Виходячи з наведених завдань, діяльність сучасної соціально-педагогічної служби включає в себе такі напрямки:

- аналітико-діагностичний, який передбачає організацію соціально-педагогічної діяльності з метою виявлення соціальних та особистих проблем дитини. Вивчення особистості дитини, особливостей її розвитку, складання соціального паспорту сім'ї дитини;
- консультативний, що включає проведення соціально-педагогічної консультації учнів, які опинилися в складній життєвій ситуації, їх професійне самовизначення, профорієнтацію; консультування батьків, педагогів, класних керівних з питань вирішення соціально-педагогічних проблем дитини;
- соціально-правовий, до якого входить організація соціально-психологічної та правової консультації для учнів, педагогів, батьків;
- профілактичний, що передбачає соціально-педагогічну профілактику та корекцію відхилень у поведінці учня, спонукання до здорового способу життя колективу і кожного його члена, профілактичну роботу з учнями, які перебувають на контролі в школі або відділі зі справ неповнолітніх відділення міліції;
- методичний, що включає аналіз власної соціально-педагогічної діяльності з метою підвищення педагогічної майстерності; участь у роботі ради школи та методичних об'єднань класних керівних, вивчення літератури з педагогіки, соціальної педагогіки та психології, проведення соціально-педагогічних досліджень тощо.

Аналіз програм соціально-педагогічних служб сучасних українських шкіл дозволяє виділити спільні принципи роботи цих служб:

- доступність: можливість отримати допомогу має кожен, хто її потребує;
- своєчасність: спрямованість служби на своєчасне розв'язання соціальних і психологічних проблем;
- індивідуалізація: орієнтація на реальні проблеми конкретної особистості, урахування її рівень інтелекту, показники здоров'я, соціальний стан та особливості;

- конфіденційність: суворе дотримання положень етичного кодексу соціального педагога та психолога, повне збереження таємниці й анонімність респондентів.
- компетентність: постійне підвищення свого професійного рівня;
- ефективність: робота з учнями, педагогічними працівниками до того часу, поки не розв'язано певну проблему;
- відповідальність: кожен член СПС несе відповідальність за наслідки свого впливу на особистість;
- систематичність: етапність, неперервність, зворотній зв'язок, робота з сім'єю в цілому;
- добровільність.

Висновки з даного дослідження. Отже, специфіка роботи сучасних шкільних соціально-педагогічних служб становить собою динамічну систему, у процесі якої здійснюється послідовна реалізація поставлених завдань, які виникають в процесі взаємодії з учнями та педагогічним колективом школи на шляху до досягнення мети – відновлення особистості дитини, активного включення її в життя.

Перспективи подальших розвідок. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на розробку дидактичної моделі наповнення професійної підготовки майбутніх працівників соціально-педагогічних служб школи.

Список використаних джерел

1. Колеснікова О. Соціальна, соціально-педагогічна і психологічна робота в школі: оглядовий аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду: [науково-методичні матеріали] / О. Колеснікова // Харків: ТОВ «Славена». – 2010. – 136 с.
2. Капська А. Соціальна робота: деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю / А. Й. Капська. // УД ЦССМ, 2001. – 220 с.
3. Литвинович В. Г. Работа с детьми и подростками в социуме / В. Г. Литвинович // Соціально-педагогічна робота. Часопис. – 1998. – №1. – С.53-60.
4. Никитин Л. В. Социально-педагогическая служба в школе. Методические рекомендации из опыта работы экспериментальных школ / Л. В. Никитин // М., 1997. – 125 с.
5. Столин В.В. Семья в психологической консультации / В. В. Столин, А. А. Бодалёв. – М., 1989.

УДК: 37 (091) (4/9)

О.П. Борзенко

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІДЕЙ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ КАНАДИ В СУЧАСНИХ ВНЗ УКРАЇНИ

***Анотація.** У статті проведено порівняльний аналіз дистанційного навчання (ДН) вищих навчальних закладів (ВНЗ) України й Канади, який засвідчив спільні шляхи та відмінні тенденції щодо організації впровадження позитивного науково-практичного досвіду з дистанційної освіти Канади у вітчизняну систему вищої педагогічної освіти, а також ДН у зазначених країнах.*

Проаналізовано сучасний стан розвитку дистанційної освіти України й Канади. Визначено, що освіта кінця ХХ століття характеризується численними змінами, процесами реформування, реструктуризації, які позначилися на системах освіти як України, так і Канади.

***Ключові слова:** Україна, Канада, ВНЗ, дистанційна освіта, дистанційне навчання, процес реформування.*

Borzenko O.P. Introduction of ideas of the controlled from distance formation of Canada in modern the institute of higher of Ukraine.

***Annotation.** The paper describes the comparative analysis of distance learning (DL) for higher schools of Ukraine and Canada, which has showed common ways and different tendencies in the involvement of positive research and practical experience of Canada distance learning in national system of higher pedagogical education and DL in these countries.*

The modern state of distance learning development in both Ukraine and Canada has been analyzed. It has been defined that education of the late 20th century is characterized by a lot of changes, reforming process, restructuring that have an impact on educational systems of both Ukraine and Canada.

***Key words:** Ukraine, Canada, higher schools, distance education, distance learning, the process of reformation.*